

Sygn.akt III AUa 694/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Piotr Prusinowski (spr.)

Sędziowie: SA Bohdan Bieniek

SO del. Marzanna Rogowska

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 stycznia 2014 r. w B.

sprawy z odwołania P. B. właściciela Piekarni w D.

przy udziale zainteresowanych: D. M., B. N., D. D., D. L., R. K., W. W., T. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o ustalenie podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne

na skutek apelacji wnioskodawcy P. B. właściciela Piekarni w D.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 22 marca 2013 r. sygn. akt IV U 297/13

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa694/13

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 19 grudnia 2012 roku, wydanymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 ze zm.), z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 1996 roku, Nr 70, poz. 335 ze zm.), z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 roku, Nr 164, poz. 1027 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 1998 roku, Nr 161, poz. 1106 ze zm.), wydanymi w stosunku do ubezpieczonych: D. M., B. N., D. D., D. L., R. K., W. W. oraz T. D., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. stwierdził, że do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe) w/w ubezpieczonych podlegającym ubezpieczeniom społecznym z tytułu umów o pracę u płatnika składek P. B., prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Piekarnie w D., należy doliczyć wartość świadczeń udzielonych ubezpieczonym z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

W odwołaniach od powyższych decyzji P. B., prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Piekarnie w D. domagał się ich zmiany i orzeczenia, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, chorobowe,

wypadkowe i zdrowotne zainteresowanych nie obejmuje środków wypłaconych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych tytułem dofinansowania wypoczynku oraz zasądzenia od organu rentowego kosztów procesu według norm przepisanych.

Zainteresowani nie zajęli stanowisk w sprawie.

Postanowieniami z dnia 22 marca 2013 roku Sąd Okręgowy w Olsztynie połączył do wspólnego rozpoznania sprawy zainicjowane odwołaniami od powyższych decyzji.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 22 marca 2013 roku odwołania oddalił. Z ustaleń Sądu I instancji wynika, że P. B. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą Piekarnie w D.. W ramach zakładu pracy funkcjonuje u niego Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, którym P. B. - jako pracodawca - dysponuje. W ramach prowadzonej działalności gospodarczej wnioskodawca zatrudnia pracowników, w tym zainteresowanych D. M., B. N., D. D., D. L., R. K., W. W. oraz T. D.. Z dalszych ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że w okresie od dnia 2 października 2012 roku do dnia 17 października 2012 roku inspektorzy kontroli ZUS przeprowadzili u P. B. kontrolę, którą został objęty okres od stycznia 2009 roku do grudnia 2011 roku. W wyniku kontroli organ rentowy ustalił, że płatnik składek w sierpniu 2009 roku, w listopadzie 2010 roku oraz w sierpniu 2011 roku wypłacił pracownikom świadczenia pieniężne z ZFŚS w postaci dofinansowania do urlopów wypoczynkowych. Pracownicy otrzymujący powyższe świadczenia nie składali wniosków o ich przyznanie, jak również nie składali oświadczeń o dochodach rodziny. Pracodawca raz w roku, w marcu sporządzał dokumentację stanowiącą podstawę do wypłaty świadczeń socjalnych, nie żądał jednak pisemnych oświadczeń pracowników o faktycznej wysokości wszystkich dochodów uzyskanych przez osoby wspólnie zamieszkujące i prowadzące gospodarstwo domowe. Wszyscy pracownicy zatrudnieni u P. B. otrzymali z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych świadczenia w jednakowej wysokości, w zależności od wymiaru czasu pracy. Zdaniem pracodawcy, z uwagi na niewielki rozmiar zakładu pracy, znana jest mu sytuacja finansowa i rodzinna wszystkich pracowników, zwłaszcza, że dla większości rodzin pracowników wynagrodzenie z tytułu pracy w piekarni stanowi jedyny dochód. Od wartości wpłaconych zainteresowanym z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych środków pieniężnych P. B. nie naliczył i nie opłacił należnych składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. Sąd I instancji wskazał, iż stosownie do treści § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, osiągany przez pracowników u pracodawcy z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, z zastrzeżeniem art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych oraz § 2 w/w rozporządzenia. Zgodnie natomiast z § 2 ust. 1 pkt 19 w/w rozporządzenia podstawy wymiaru składek nie stanowią świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Nadto, jak wskazał Sąd Okręgowy, analizując charakter spornych świadczeń wypłaconych pracownikom przez P. B. należy również zwrócić uwagę, że zgodnie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Zgodnie zatem z wyraźnym brzmieniem powyższego przepisu odnosi się on wyłącznie do przyznawania ulgowych usług i świadczeń, co powinno być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania ze środków funduszu. Jak wyjaśnił przy tym Sąd Okręgowy, dopuszczalne jest przeznaczenie na podstawie przepisów zakładowego regulaminu całości środków funduszu na świadczenia przyznawane na zasadach ulgowych i wówczas znajduje zastosowanie zasada przyznawania świadczeń wedle kryteriów określonych w art. 8 ust. 1 w/w ustawy, czyli według kryterium socjalnego. Regulamin może jednak przewidywać wydatkowanie środków funduszu na inne cele – mieszczące się w ramach działalności socjalnej i może ustalać inne zasady korzystania z tych świadczeń, np. powszechną dostępność na równych zasadach do imprez integracyjnych. Zdaniem Sądu Okręgowego, dopłata do urlopów wypoczynkowych realizowana przez płatnika składek wprawdzie formalnie była dokonana w ramach ZFŚS, jednak nie można jej zakwalifikować jako zrealizowanej w ramach celu socjalnego. Stosownie do definicji zawartej w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych pojęcie

działalności socjalnej oznacza usługi świadczone przez pracodawców na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, opieki nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych, sprawowanej przez dziennego opiekuna lub nianię, w przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego, udzielanie pomocy materialnej - rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową. Środki gromadzone w ramach funduszu powinny być wydawane w sposób korespondujący z formami działalności socjalnej. Zdaniem Sądu I instancji, przyznawanie wszystkim pracownikom corocznie świadczeń pieniężnych bez odniesienia się do ich sytuacji życiowej, materialnej i rodzinnej nie stanowi przejawów takiej działalności. W istocie zaś taka działalność sprowadza się do regularnego przysporzenia po stronie pracownika i stanowi przychód należny za wykonaną pracę. Sąd I instancji stwierdził, że podział spornych środków nie został dokonany przy zastosowaniu podstawowej zasady wykorzystywania środków z funduszu, zgodnie z którą przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu (art. 8 ust. 1 w/w ustawy), tj. przy zastosowaniu kryterium socjalnego. Dokonanie właściwego podziału środków z funduszu winno być poprzedzone złożeniem przez pracownika wniosku, który powinien być indywidualnie rozpoznany. Poza sporem pozostawało, że zainteresowani nie składali oświadczeń dotyczących ich sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej. Zdaniem P. B. nie było takiej potrzeby, gdyż wszyscy pracownicy mają zbliżoną sytuację materialną. Nadto, zgodnie z uregulowaniem zawartym w części V § 2 regulaminu przyznanie świadczeń z funduszu uzależnia się od ich sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej, a ta zostaje ustalona na podstawie dochodu przypadającego na osobę w rodzinie, wykazanego w oświadczeniu pracownika. Zatem wysokość dofinansowania do urlopów wypoczynkowych uzależniona wyłącznie od wymiaru czasu pracy, a nie sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracowników, nie stanowi obiektywnego kryterium socjalnego w myśl przywołanych przepisów. Sąd Okręgowy nie dał wiary zeznaniom wnioskodawcy w zakresie, w jakim wskazał on, że jego wyjaśnienia złożone w trakcie kontroli prowadzonej przez ZUS były złożone po przymusem. Skoro zatem wypłata spornych środków pieniężnych nie miała charakteru socjalnego, to, w ocenie Sądu I instancji, należało je uznać za przychód w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych, który to przychód stanowi podstawę wymiaru składek. Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

P. B., prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Piekarnie w D. zaskarżył powyższy wyrok w całości, zarzucając mu:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 18 ust. 1 i art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych oraz § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz art. 2 pkt 1, a także art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, poprzez niewłaściwą wykładnię i błędne zastosowanie polegające na:

a) błędnym uznaniu, iż pod pojęciem działalności socjalnej, wyłączonej z objęcia obowiązkiem zapłaty składek na ubezpieczenia społeczne, należy uwzględniać wyłącznie świadczenia wypłacane według kryterium socjalnego, różnicującego przyznanie świadczeń i ich wysokość od sytuacji materialnej i życiowej rodziny pracownika,

b) niewłaściwym ustaleniu, że uzależnienie wypłaty świadczeń (dopłat do wypoczynku) z uwzględnieniem wynagrodzenia pracownika otrzymywanego w zakładzie pracy, nie jest kryterium socjalnym w rozumieniu w/w norm prawnych,

c) błędnym przyjęciu, że stosowanie kryterium socjalnego przy przyznawaniu świadczeń z ZFŚS oznacza konieczność odbierania od pracowników pisemnych oświadczeń o ich sytuacji materialnej i rodzinnej,

2. naruszenie przepisów postępowania - art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, iż wnioskodawca nie uwzględnił kryterium socjalnego przy przyznawaniu pracownikom dopłat do wypoczynku.

Wskazując na powyższe zarzuty wnioskodawca domagał się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie o nieuwzględnieniu w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne kwot wydatkowanych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych na dofinansowanie wypoczynku pracowników oraz zasądzenia zwrotu kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych oraz wszechstronnie rozważył i ocenił dowody zgromadzone w sprawie, respektując zasadę wskazaną w art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny podziela ustalenia oraz argumentację prawną przedstawioną przez Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Niekwestionowane było, że zainteresowani, będący pracownikami wnioskodawcy, otrzymywali od pracodawcy w sierpniu 2009 roku, w listopadzie 2010 roku oraz w sierpniu 2011 roku pomoc pieniężną w postaci dopłaty do wypoczynku z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, od wartości których pracodawca – P. B., prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Piekarnie w D., nie odprowadził składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy. Powyższe świadczenia były przyznawane przez pracodawcę w ramach działalności socjalnej, zdefiniowanej w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Stanowiły one również świadczenia ulgowe w rozumieniu art. 8 ust. 1 w/w ustawy, zgodnie z którym przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu, czyli od spełniania tzw. kryterium socjalnego.

Spór w sprawie sprowadzał się do oceny, czy P. B., prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Piekarnie w D., stosował ustawowe kryteria przy podziale świadczeń z ZFŚS, zaś w rezultacie, czy były podstawy do zwolnienia go od obowiązku ustalenia i odprowadzenia składek na rzecz ZUS od wartości tych świadczeń na podstawie § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczególnych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, według którego podstawy wymiaru składek nie stanowią świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Nie sposób zgodzić się ze stanowiskiem skarżącego, iż sama okoliczność, że środki z ZFŚS były pracownikom wypłacone w ramach działalności socjalnej, stanowi podstawę do zwolnienia tych środków z obowiązku odprowadzenia od nich składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne na podstawie § 2 ust. 1 pkt 19 w/w rozporządzenia, niezależnie od sposobu wydatkowania tych środków.

Prawidłowe zastosowywanie przepisu § 2 ust. 1 pkt 19 w/w rozporządzenia wymaga zinterpretowania go w powiązaniu z przepisami ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Stosownie do art. 8 ust. 1 w/w ustawy przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Zgodnie zaś z art. 8 ust. 2 w/w ustawy zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu, z uwzględnieniem ust. 1, oraz zasady przeznaczania środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej określa pracodawca w regulaminie ustalonym zgodnie z art. 27 ust. 1 albo z art. 30 ust. 5 ustawy o związkach zawodowych. Tym samym regulamin powinien respektować i doprecyzować, jako *lex specialis*, zawartą w art. 8 ust. 1 w/w ustawy zasadę podziału ulgowych usług i świadczeń z ZFŚS na rzecz pracowników, w oparciu o analizę ich sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej. Jednocześnie istnieje także możliwość, na co wskazał Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, czego zdaje się nie dostrzegł skarżący, ustalenia, że nie wszystkie środki z funduszu są wydatkowane na ulgowe usługi świadczenie i ustanowienia zasad podziału tych środków z funduszu, nawet na zasadzie powszechnej dostępności.

U P. B., prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Piekarnie w D. obowiązywał regulamin z dnia 15 maja 2005 roku. Regulamin ten w części III zawierał postanowienia dotyczące przeznaczenia funduszu, zaś w części IV wskazywał beneficjentów zgromadzonych w nim środków. Część V regulaminu dotyczyła natomiast zasad i trybu ubiegania się o świadczenia z funduszu. Zgodnie z § 1 części III w/w regulaminu możliwe było przyznanie środków na finansowanie wypoczynku. Jak przewidywał natomiast § 2 części IV w/w regulaminu pomoc ze środków ZFŚS przysługiwała w pierwszej kolejności osobom o niskim dochodzie na osobę w rodzinie uprawniającym do otrzymania pomocy na podstawie przepisów o pomocy społecznej. Podobną regulację przewidywał § 2 części V w/w regulaminu, który stanowił, że przyznanie oraz wysokość dopłat z funduszu do usług i świadczeń socjalnych dla osób uprawnionych uzależnia się od ich sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej. Przepis § 2 pkt 2 części V w/w regulaminu stanowił dodatkowo, że podstawę do ustalenia ulgowych świadczeń stanowi dochód przypadający na osobę w rodzinie wykazany w oświadczeniu pracownika (faktyczna wysokość wszystkich dochodów uzyskanych przez wspólnie zamieszkujące i prowadzące gospodarstwo domowe osoby). Przepis § 1 pkt 3 części V przewidywał natomiast, iż osoby ubiegające się o dopłatę do wypoczynku składają wnioski do 31 marca każdego roku.

Tym samym sporne świadczenia były ulgowymi usługami świadczeniami, zatem ocena prawidłowości ich przyznania winna zostać dokonana w oparciu o przepis art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Sąd Okręgowy nie naruszył art. 8 ust. 1 w/w ustawy, ani regulaminu ZFŚS obowiązującego u wnioskodawcy przyjmując, że przy podziale świadczeń z ZFŚS wnioskodawca był zobligowany do indywidualnego badania dochodów rodzin pracowników. Wbrew stanowisku apelującego, prawidłowa interpretacja art. 8 ust. 1 w/w ustawy nie zezwala na przyznanie przez pracodawcę świadczeń z ZFŚS pracownikom w takiej samej wysokości, z pominięciem indywidualnej analizy ich sytuacji pod kątem wskazanego w tym przepisie kryterium socjalnego. Takie przyzwolenie byłoby bowiem traktowane – jak trafnie wskazuje doktryna – jako przyznanie dodatków do wynagrodzenia. Przepis ten wyraźnie określa związek pomiędzy wartością przyznawanego świadczenia a łącznie rozpatrywaną sytuacją życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej. To powiązanie może oznaczać tylko jedno: im gorsza jest sytuacja osoby uprawnionej, tym wyższe powinno być świadczenie. Nakłada to na przyznających świadczenia obowiązek indywidualnej (w żadnym wypadku zbiorowej) kwalifikacji wniosków (A. Martusiewicz, Komentarz do art. 8 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, stan prawny na dzień 1 października 2011 roku). Świadczenie ulgowe, w przeciwieństwie do pozostałych sposobów wydatkowania środków funduszu, powinno mieć zawsze indywidualnie określonego adresata, gdyż jego przyznanie uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej beneficjenta (Iwona Sierpowska „Nowe spojrzenie na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych”, Monitor Prawa Pracy 2010, nr 6). Wprawdzie zbliżona sytuacja materialna i rodzinna pracowników, jak miało to miejsce w przedmiotowej sprawie, może prowadzić do uznania, że przyznanie im omawianych świadczeń w tej samej wysokości nie narusza art. 8 ust. 1 w/w ustawy, to jednak winna być ona rozpatrywana indywidualnie w sposób przewidziany w regulaminie. Przyznanie zaś świadczenia poza wymaganym trybem oznacza naruszenie przez pracodawcę regulaminu wykorzystania zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, a tym samym naruszenie art. 8 ust. 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 sierpnia 2004 roku w sprawie o sygn. akt I PK 22/03 (OSNP 2005/6/80, lex numer 144442) wskazał, iż pracodawca, który narusza art. 8 ust. 1 w/w ustawy przez wydatkowanie środków z tego funduszu bez zachowania kryterium socjalnego, nie może powoływać się na klauzule generalne określone w art. 8 k.p. Z kolei w wyroku z dnia 20 sierpnia 2001 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt I PKN 579/00 (OSNP 2003/14/331, lex numer 78999) przyjął, że pracodawca administrujący środkami zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie może ich wydatkować niezgodnie z regulaminem zakładowej działalności socjalnej, którego postanowienia nie mogą być sprzeczne z zasadą przyznawania świadczeń według kryterium socjalnego, tj. uzależniającego przyznawanie ulgowych usług i świadczeń wyłącznie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Najwyższy wyjaśnił, że fundusz świadczeń socjalnych jest instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin, a także emerytów i rencistów. Jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatami są zwłaszcza rodziny o najniższych dochodach. Podkreślił również brak możliwości przyznawania ulgowych usług i świadczeń z Funduszu ogółowi zatrudnionych w tej samej wysokości, według zasady „każdemu po równo”. Doświadczenie

życiowe wskazuje na niewielkie prawdopodobieństwo, by dwie osoby uprawnione pozostawały w jednakowej sytuacji materialnej, życiowej i rodzinnej, a tylko taka (lub bardzo zbliżona) pozwalałaby na przyznanie świadczeń w tej samej wysokości. Tym bardziej więc możliwość taką należy wyłączyć, gdy uprawnionymi jest kilka, czy kilkanaście osób, jak ma to miejsce w niniejszej sprawie. Wprawdzie pracownicy wnioskodawcy pobierali wynagrodzenia w zbliżonej wysokości, to jednak ich status życiowy, rodzinny i materialny z pewnością był różny. Kształtowany był bowiem przez szereg czynników, odnoszących się, m.in. do liczby osób, pozostających na ich utrzymaniu, innych źródeł ich dochodów, sytuacji zawodowej małżonka, materialnego poziomu życia rodziny, których płatnik, w ogóle nie zbadał, twierdząc jedynie, że była mu znana sytuacja życiowa i materialna pracowników.

Poza sporem pozostawało to, że zainteresowani nie składali wnioskodawcy ani wniosków o przyznanie dofinansowania do wypoczynku, ani też oświadczeń, odnośnie ich sytuacji materialnej, rodzinnej i życiowej. Tylko w razie spełnienia powyższych wymogów i po dokonaniu przez pracodawcę we właściwy sposób weryfikacji złożonych przez pracownika oświadczeń, sporne świadczenia nie stanowiłyby podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, zgodnie z uregulowaniem zawartym w § 2 ust. 1 pkt 19 w/w rozporządzenia. Powyższa procedura nie była zachowana, co stanowi naruszenie zarówno przepisu art. 8 ust 1 w/w ustawy, jak również przepisów wewnętrznego regulaminu. Należy powtórzyć za Sądem Najwyższym, że wydatkowanie środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych bez uwzględnienia kryterium socjalnego i sprzecznie z zakładowym regulaminem świadczeń socjalnych, jest niezgodne z ustawą o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 sierpnia 2005 roku w sprawie o sygn. akt I PK 12/05, OSNP 2006/11-12/182, lex nr 182752). Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 czerwca 2012 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt I UK 140/12 (OSNP 2013/13-14/160, lex numer 1211542) zaakcentował znaczenie przepisów regulaminu, statuujących obowiązek przyznawania pomocy socjalnej finansowanej z Funduszu na wniosek osoby uprawnionej, poparty jej oświadczeniem o wysokości dochodu przypadającego na osobę w rodzinie. Wskazał na konieczność indywidualnej oceny każdego z przypadków w trybie wynikającym z postanowień regulaminu.

Wbrew zarzutowi podnoszonemu w apelacji, pracodawca zobligowany był do odbierania od pracowników pisemnych oświadczeń o ich sytuacji materialnej i rodzinnej. Sporne świadczenia zostały wypłacone wprawdzie z funduszu świadczeń socjalnych, lecz nie na warunkach wynikających z art. 8 ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych oraz regulaminu. Stąd nie mogły być one uznane za świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, w rozumieniu § 2 ust. 1 pkt 19 w/w rozporządzenia. Sama wiedza pracodawcy odnośnie wysokości wynagrodzenia zatrudnionego u niego pracownika nie oznacza, że przy podziale środków zastosowano kryterium socjalne, skoro wynagrodzenie to mogło być tylko jednym ze składników uzyskiwanego przez niego dochodu i w żaden sposób nie odzwierciedlało jego rzeczywistej sytuacji materialnej, zwłaszcza jeśli prowadził gospodarstwo domowe razem z innymi osobami.

Należy również zauważyć, iż powołany przez apelującego wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2008 roku w sprawie o sygn. akt II PK 74/08 (OSNP 2010/7-8/88, lex numer 575182 i 504057) dotyczy świadczeń innych niż ulgowe świadczenia i usługi, o których mowa w art. 8 ust.1 w/w ustawy, co do których w wewnętrznym regulaminie postanowiono, że dostępne są na innych zasadach niż kryterium socjalne, tj. na zasadzie powszechnej dostępności.

Mając powyższe na uwadze uznać należało, iż Sąd Okręgowy nie naruszył art. 18 ust. 1 i art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, czy art. 2 pkt 1, a także art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych przyjmując, że pomoc pieniężna z ZFŚS udzielana zainteresowanym nie stanowiła świadczeń finansowanych ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w rozumieniu § 2 ust. 1 pkt 19 w/w rozporządzenia.

Pominięcie przez skarżącego kryterium socjalnego przy przyznawaniu pracownikom świadczeń z ZFŚS prowadziło do uznania, że świadczenia te stanowiły przychód w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych, będący podstawą wymiaru składek (art. 18 ust. 1 ustawy systemowej w zw. z § 1 w/w rozporządzenia oraz art. 81 ust. 1 w zw. z art. 66 ust. 1 lit. a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki

zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych). Nie było zaś podstaw do zastosowania w sprawie zwolnienia wynikającego z § 2 ust. 1 pkt 19 w/w rozporządzenia.

P. B. miał zatem obowiązek ustalenia i odprowadzenia składek na rzecz ZUS od wartości przedmiotowych świadczeń.

Zważywszy na powyższe niezasadny był też podnoszony przez apelującego zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 233 § 1 k.p.c. Zgodnie bowiem z tym przepisem Sąd ocenia wiarygodność świadków i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zebranego w sprawie. Nie było naruszeniem tego przepisu, wprowadzającego zasadę swobodnej oceny dowodów, czynienie przez Sąd Okręgowy ustaleń w oparciu o zeznania wnioskodawcy czy dokumentację zgromadzoną w sprawie.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 385 k.p.c.